

DISGRIFIAD SWYDDOGAETH

Y CYNGHORYDD BWRDEISTREF SIROL J. S. JAMES

Mae'r Disgrifiad Swyddogaeth yma'n berthnasol i'ch swyddogaeth yn:

- Aelod Etholedig
- Arweinydd Grŵp y Blaid Geidwadol
- Aelod sy'n cynrychioli'r Adain Weithredol ar y canlynol:
  - Bwrdd Rhianta Corfforaethol
- Cadeirydd y Gwasanaethau Llywodraethol
- Aelod o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu
- Cyfranogwr mewn rhaglen Datblygu Aelodau briodol

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD ETHOLEDIG

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I'r Etholwyr

Diben a Gweithgaredd y Swyddogaeth

Cynrychioli a bod yn gefn i'ch etholwyr a'ch cymunedau:

- Cynrychioli buddiannau eich Adran Etholiadol.
- Hyrwyddo'r Cyngor yn eich Adran Etholiadol a'r cymunedau rydych chi'n eu gwasanaethu.
- Bod yn ddolen gyswllt â'r gymuned ynghylch strategaethau, gwasanaethau, polisiau a gweithdrefnau'r Cyngor.
- Cynrychioli etholwyr unigol a sefydliadau/mudiadau lleol, gan fynd ar ôl achosion unigol ar eu rhan a gwasanaethu pawb mewn modd teg a chyfartal.
- Cysylltu ag Aelodau Gweithredol, Aelodau eraill o'r Cyngor, Swyddogion y Cyngor a sefydliadau partner i sicrhau bod anghenion y cymunedau lleol yn cael eu hadnabod, eu deall a'u diwallu.

- Hyrwyddo goddefgarwch a chydlyniad yn y cymunedau lleol.
- Ymateb i unrhyw gwestiynau gan y cyhoedd (yn ôl yr angen) yng nghyfarfodydd y Cyngor.

Gwneud penderfyniadau, a bwrw golwg ar gyflawniad y Cyngor

- Cymryd rhan yng nghyfarfodydd y Cyngor llawn, dod i benderfyniadau gwybodus a chytbwys yn ôl yr wybodaeth briodol, a bwrw golwg ar gyflawniad y Cyngor.
- Parchu egwyddorion democratiaeth a chyfrifoldeb ar y cyd ynglŷn â dod i benderfyniadau.
- Hyrwyddo trefniadau effeithiol ac effeithlon parthed darparu gwasanaethau'r Cyngor a gwasanaethau cyhoeddus eraill.
- Bod yn effro i'r Polisi Diogelu Corfforaethol a chynorthwyo'r Cyngor i gydymffurfio ag ef.

Dolen gyswllt i'r Polisi:-

<http://inform/en/policiesandprocedures/otherpolicies/corporatesafeguardingpolicy.pdf>

Cynrychioli'r Cyngor

- Cynrychioli'r Cyngor ar gyrrff partneriaeth lleol (o'ch penodi iddyn nhw), gan hyrwyddo buddiannau a lles cyffredin y naill ochr a'r llall, a hybu cydweithredu.
- Cynrychioli a hyrwyddo'r Cyngor ar gyrrff cenedlaethol ac mewn achlysuron cenedlaethol (o'ch penodi).

Cynrychioli'r Adain Weithredol

- Cynrychioli'r Adain Weithredol ar y canlynol:-
  - Bwrdd Rhianta Corfforaethol
- Cynrychioli'r Cyngor ar gyrrff partneriaeth lleol (o'ch penodi iddyn nhw), gan hyrwyddo buddiannau a lles cyffredin y naill ochr a'r llall, a hybu cydweithredu.
- Cynrychioli a hyrwyddo'r Cyngor ar gyrrff cenedlaethol ac mewn achlysuron cenedlaethol (o'ch penodi).

EICH SWYDDOGAETH YN ARWEINYDD GRŴP Y BLAID GEIDWADOL

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I Grŵp y Blaid Geidwadol

Cyfrifoldebau:

- Darparu arweinyddiaeth ar gyfer Grŵp y Blaid Geidwadol.
- Bod yn llefarydd ar ran Grŵp y Blaid Geidwadol rydych chi'n Arweinydd arno.
- Bod yn llais cynrychioliadol ar gyfer Grŵp y Blaid Geidwadol, er enghraifft a lle bo'n berthnasol, wrth ymdrin â sefydliadau allanol megis Llywodraeth Cymru.
- Hyrwyddo sefydlogrwydd ariannol, busnes ac economaidd tymor hir y Cyngor.
- Annog y safonau gorau o onestrwydd a llywodraethu corfforaethol.
- Cynrychioli buddiannau gorau'r Cyngor ar yr holl sefydliadau rydych chi wedi'ch enwebu iddyn nhw gan y Cyngor.
- Cymryd rhan weithredol mewn gweithgareddau datblygu, fel sy'n cael eu hystyried yn briodol, ac yn y modd yma, galluogi cyfranogiad llawn a gweithredol o fewn swyddogaethau'r Cyngor.

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O'R PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I'r Cyhoedd
- I Gyrrff Rheoleiddio Allanol
- I Gadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu

Cyfrifoldebau:

- Mynychu a chymryd rhan yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, a bod yn gyfarwydd â'i gylch gorchwyl.
- Cynorthwyo ynglŷn â chyfeiriad ac arweiniad ar gyfer y broses graffu, gan adolygu'n barhaus ei chyflawniad o fewn fframwaith ehangach y Cyngor ar gyfer gwneud penderfyniadau gwleidyddol.
- Cymryd rhan weithredol i baratoi Rhaglenni Gwaith ar gyfer y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, a'r Gweithgorau, fel y bo'n briodol.
- Mynychu cyfarfodydd o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, a'r/neu'r Gweithgorau sy'n codi o hynny, fel y bo'n briodol, gan ofalu bod yr holl waith gofynnol yn cael ei gyflawni'n briodol ac o fewn amser rhesymol.
- Cyfrannu at waith y Pwyllgor a'r Gweithgorau Craffu, fel y bo'n briodol ac yn angenrheidiol.
- Cadw yn gyfarwydd â'r holl faterion sydd i'w trafod yn rhan o Raglen Waith y Cabinet, a'r Hysbysiadau o Benderfyniadau sy'n codi o gyfarfodydd y Cabinet a chyfarfodydd Pwyllgor y Cabinet, er mwyn nodi cysylltiadau posibl â'r broses graffu.

- Mynychu cyfarfodydd y Cabinet a chyfarfodydd Pwyllgor y Cabinet, pan fydd hynny'n briodol, er mwyn ategu'r wybodaeth sy'n deillio o waith craffu, neu mewn cysylltiad â Rhaglen Waith y Cabinet.
- Arfer yr hawl i 'alw i mewn', er mwyn ailystyried penderfyniadau sydd wedi'u gwneud, ond sydd heb eu gweithredu eto gan yr Adain Weithredol yn unol ag Adran 17 o Ran 4 o Gyfansoddiad y Cyngor.
- Galw'r Adain Weithredol i gyfrif, fel y bo'n briodol, er mwyn sicrhau gwelliant parhaus yn y gwasanaethau trwy:
  - Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a chyflawniad yr Adain Weithredol a/neu'r Pwyllgorau, a Swyddogion y Cyngor.
  - Adolygu a chraffu ar gyflawniad y Cyngor mewn perthynas â'i amcanion polisi, targedau cyflawni, a/neu feysydd gwasanaeth penodol.
  - Monitro cyflawniad yn erbyn strategaeth y gyllideb.
- Gwneud cais i Aelodau o'r Cabinet a/neu Swyddogion ymddangos gerbron y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu pan fydd hynny'n angenrheidiol a phriodol, er mwyn ateb cwestiynau ynglŷn â'u gweithgareddau sy'n gysylltiedig â gwaith craffu.
- Cyflwyno tystiolaeth/cyngor/cynigion sy'n codi yn sgil y broses graffu i'r Adain Weithredol a/neu'r Pwyllgor priodol a/neu'r Cyngor.
- Dadansoddi goblygiadau'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn adroddiadau monitro'r gyllideb, o ran rheoli adnoddau'r Cyngor yn effeithiol, a'i chysylltiadau â chyflawniad gwasanaethau.
- Adrodd i'r Cyngor a'r Cabinet ar faterion y gyllideb yn dilyn proses ymgynghori statudol.
- Cymryd rhan, yn ôl y gofyn, yng ngwaith paratoi Adroddiadau Blynyddol sy'n nodi'r gwaith sydd wedi'i wneud a chyflawniadau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu a'r Gweithgorau.
- Cymryd rhan weithredol mewn gweithgareddau datblygu Aelodau ar gyfer Aelodau Craffu, gan alluogi cyfranogiad llawn a gweithredol o fewn y broses graffu.
- Monitro hynt gwaith a chyflawniad y gwasanaethau unigol a chyrrff/sefydliadau allanol priodol, gan gynnwys pwyllgorau ar y cyd.
- Gwerthuso a ydy polisiâu, strategaethau a chynlluniau'r Cyngor yn gwireddu'r canlyniadau sydd wedi'u bwriadu ar gyfer pobl leol, dros gyfnod o amser.
- Mynd ati i ymgysylltu â'r gymuned a sefydliadau lleol er mwyn cael eu barn ar faterion neu gynigion sy'n effeithio ar yr ardal, ac, os yw hynny'n briodol, eu hannog i fynd i gyfarfodydd craffu.
- Gofalu bod y broses graffu yn cyfrannu at hybu lles yn y gymuned, a bod gwasanaethau cyhoeddus yn ymateb i anghenion y bobl.
- Adolygu a chraffu ar gyflawniad asiantaethau allanol, trwy ddatblygu dull o fynd ati dan bartneriaeth trwy ddulliau craffu ar y cyd.
- Yn unol â Gorchymyn Personau Dynodedig Rhif 1 (Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011), fel y bo'n briodol, gofyn am wybodaeth ac ymatebion gan y "personau dynodedig" priodol a gwahodd y person

hwnnw / y personau hynny i fynychu cyfarfod/cyfarfodydd y Pwyllgor, yn ôl y gofyn.

- Pennu meysydd polisi neu dangyflawni y mae angen eu gwella, ceisio cymorth arbenigol, a darparu tystiolaeth, cyngor, argymhellion a chynigion i'r Cyngor neu'r Adain Weithredol eu trafod.
- Cael adroddiad blynyddol mewn perthynas â chydymffurfio â'r Polisi Diogelu Corfforaethol.
- Monitro hynt a chyflawniad unrhyw fater o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu a'r/neu'r Gweithgorau, sy'n effeithio ar yr ardal neu'i thrigolion, ac os y farn yw bod hynny'n angenrheidiol, ymgymryd ag ymchwiliad manwl a thrylwyr i fesur y canlyniadau neu'r trefniadau ar gyfer cynnal gwasanaethau.
- Unrhyw ddyletswyddau perthynol eraill y mae Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yn eu pennu.

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O BWYLLGOR Y GWASANAETHAU LLYWODRAETHOL

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I Gadeirydd Pwyllgor y Gwasanaethau Llywodraethol

Cyfrifoldebau:

- Penodi Pennaeth y Gwasanaethau Llywodraethol.
- Adolygu'r ddarpariaeth o staff, swyddfeydd/cyfleusterau ac adnoddau eraill sydd ar gael i Bennaeth y Gwasanaethau Llywodraethol yn rheolaidd, gan sicrhau bod y rhain yn ddigonol.
- Penodi Is-bwyllgorau a Chadeiryddion Is-bwyllgorau i ymgymryd â swyddogaethau sy'n cael eu dirprwyo gan y Pwyllgor.
- Trafod adroddiadau sydd wedi'u paratoi gan Bennaeth y Gwasanaethau Llywodraethol.
- Datblygu Strategaeth Datblygu Aelodau yr Awdurdod.
- Sicrhau gall Aelodau fanteisio ar lefel resymol o hyfforddiant a datblygiad fel sy'n cael eu disgrifio yn y Strategaeth Datblygu Aelodau a Siarter Cymru ar gyfer Cefnogi a Datblygu Aelodau.
- Sicrhau bod y gyllideb ar gyfer Datblygu Aelodau yn ddigonol.
- Sicrhau gall Aelodau fanteisio ar gynllunio datblygu personol ac adolygiadau datblygu personol blynyddol.
- Gweithredu yn ôl gofynion technegol, cyfreithiol, a gweithdrefnol i gyfrannu at swyddogaethau'r pwyllgor mewn modd teg a chytbwys.
- Bod yn drylwyr ac yn wrthrychol wrth dderbyn cyngor proffesiynol ac arbenigol am gynnal cyfarfodydd ac achosion o flaen y Pwyllgor.
- Cymryd rhan effeithiol mewn cyfarfodydd o Bwyllgor y Gwasanaethau Llywodraethol.

- Dod i benderfyniadau gwybodus a chytbwys yn ôl yr wybodaeth briodol, yn unol â chylch gorchwyl y Pwyllgor, sy'n cyd-fynd â gofynion y gyfraith, y cyfansoddiad, a gofynion y polisïau perthnasol.
- Deall swyddogaethau priodol Aelodau, Swyddogion a phartïon allanol sy'n gweithredu o fewn maes cyfrifoldeb Pwyllgor y Gwasanaethau Llywodraethol.

DATBLYGU AELODAU

- Cydymffurfio â Chod Ymddygiad y Cyngor, a chynnal y safonau gorau posibl o ran ymddygiad a moeseg yn y ffordd byddwch chi'n ymgymryd â'ch dyletswyddau.
- Ymgymryd â hyfforddiant mewn perthynas â diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl ac anghenion hyfforddiant ychwanegol, e.e. mewn perthynas â'ch swyddogaeth briodol a fydd yn cael sylw yn rhan o'ch Adolygiad Datblygiad Personol parhaus.
- Manteisio ar gyfleoedd datblygu er mwyn gwella'ch dealltwriaeth o'ch swyddogaeth ar Bwyllgorau/Cyrff Allanol ac ati, byddwch chi wedi'ch penodi iddyn nhw.
- Manteisio ar gyfleoedd datblygu ar gyfer Aelodau/Cynghorwyr.

GWERTHOEDD

- Ymrwymo wrth werthoedd y Cyngor a'r gwerthoedd canlynol mewn swydd gyhoeddus:
  - Bod yn agored a thryloyw
  - Bod yn onest a dilwgr
  - Bod yn oddefgar a pharchus
  - Bod yn anwahaniaethol a theg
  - Derbyn gwahaniaeth mewn diwylliant
  - Parchu cynaliadwyedd

Llofnod .....J. S. James.....

Enw .....Joel James.....

Dyddiad .....28th February 2019.....